

**CL. V. Ioannis Wamesii, I. C. Celeberrimi, In Academia
Lovaniensi Antecessoris Primarii, Responsorum Sive
Consiliorum De Iure Pontificio Tomus ...**

Wamesius, Johannes

[S.l.], 1643

Qui filij sint legitimi. Consilium DXLIV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98716](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98716)

filij presbyter. in verbis, ne Canonicoz filij maxime spurij. Quibus omnibus ritè perpenſis, & potiſſimum eo, quòd in uxorem duci poſſit concubina clerici beneficiati, ſi aliud non obſit, quàm beneficiorum poſſeſſio; exiſtimamus ſententiam ſeu opinionem, quam ſuperius ſequendam nobis propoſuimus, veram eſſe.

Qui filij ſint legitimi.

S V M M A R I V M.

Annaturales an ſpurij ſint nati ex conjugato cum ſoluta.

1. Spurius anſe natus ex conjugato & ſoluta.
2. Adultero ducente poſtea eam quam cognovit, quādo legitimantur proles.
3. Viri & uxoris una fides, & ſpes.
4. Adulterium an committat maritus cum ſoluta.
5. Mulier virum non accuſat de adulterio.
6. Concubinas plures habens punitur.
7. Saliceti ſententia reprobat.

CONSILIUM DXLIV.

IN hoc juris articulo non ſatis adverterunt, nec vera rerum fundamēta excuſſerunt, Iuris Interprètes, & præſertim Salicetus, quem erroris ducem habent, in Auth. Ex complexu C.

De inceſt. nupt. quoque in ea ſunt ſententia, ut exiſtint, natum ex conjugato & ſoluta ſimpliciter naturalem tantum eſſe, & minime ſpurium ex damnato coitu, *marian. Socinus ſenior conſil. 148. Memini nu. 2. vol. 1. Erroris cauſam ex eā ſpeculatione habent, quòd is tantum ſpurius, ſeu nefarius dici debeat, qui naſcitur ex coitu, qui legibus civilibus punitur criminaliter; quodque maritus commiſcendo ſe cum ſoluta & inupta, non committat adulterium; aut ſi committat, id tantum ex ipſius parte, non etiam mulieris, ſit puniendum, Paul. Caſtrenſ. conſil. 34. Super primo dubio nu. 4. vol. 2. Cæterum nulla ſit certior ratio, vel regula, quàm quæ ex lege proſertur, non eſt ducenda ſpurij damna-tique coitus & partus definitio ex ſenſis & imaginationibus aliquot Doctozum vel Interpretum: ſed ex ratione legis & ſecundum legis terminos.*

Cum igitur Iuſtinianus, diligentiffimus in illicitos concubitus inquiſitor, & refræandæ vagæ libidinis ſeverus animadverſor, in Auth. Quib. mod. nat. eff. ſui ſub. fin. naturalium liberorum nomine dignetur eos tantum, qui naſcuntur ex eā muliere, quæ tempore coitus viro coeunti, & prolem procreanti nubere, & uxor legitima eſſe poterat, & aperte eodem loco, in §. ſi vero effuſa Quib. mod. natur. eff. ſui, odibiles partus eſſe dicat, qui naſcuntur ex concubina, quam maritus uxori ſuæ legitimæ ſuperinducit: nihil omnino dubitandum eſt, quin ex conjugato & ſoluta non poſſint naſci merè & odibiles ſpurij, qui tam maternæ, quàm paternæ ſucceſſionis omnino ſint incapaces, & ne alimentis quidem digni, §. fin. in d. Auth. Quib. mod. nat. gloſſ. in §. noviffime Inſtitut. ad S. C. Orſician. & eo loco Angelus Franc. Marcus decif. 12. parte 1. Cuius quidem rei indubitabile eſt argumentum, quòd qui ex huiusmodi conjunctione & copula naſcuntur, per ſubſequens matrimonium, quod fortè adulter, mortua legitima uxore poſtea conſuprata & innupta contrahit, non efficiantur legitimi: non tantum jure civili, (quod non niſi indubitatarum & domi-terentiarum concubinarum proles per ſubſequens

Conf. Wameſ. Tom. II

Qui filij ſint legitimi.

541

matrimonium legitimari permittit, §. fin. Inſtit. de nupt. & ibi Gloſſ.) verum etiam jure Canonico, in ca. Tanta in fine Qui filij ſint legit. Angel. Atermus in d. §. ult. Inſtit. De nuptijs; quo tamen paulò laxior eſt poteſtas per ſubſequens matrimonium legitimandi proles ex illicita conjunctione natas; veluti ex ſoluto & ſoluta in ſchemate concubine domi retenta, DD. in d. c. Tanta, Bal. conſil. 129. factū proponitur. nu. 3. vol. 2.

Quò etiam pertinet aperta juris civilis diſpoſitio, in l. unica C. de concub. quod nulli concedatur licentia conſtante matrimonio concubinam habere, §. ſi vero effuſa d. Authent. Quib. mod. nat. eff. ſui; vel una inducta aliam ſuperinducere, §. conſideremus Auth. de iriēte & ſemiſſe. Ita quòd ex huiusmodi conjunctione natæ proles odibiles ſint, & damnatus per illam coitus: quod factis eſt ad natas inde proles à ſucceſſione tam matris, quàm patris aver-tendum, d. Auth. Quib. mod. nat. §. penult. verſ. primum quidem, Baldus conſil. 306. Proponitur quòd uti. 4. vol. 5. nam omnes, qui ex huiusmodi complexibus aut nefarijs, aut inceſtis, aut damnatis proceſſerunt, neque naturales nominantur, neque alendi ſunt à parentibus.

Quæ quidem cum tam certam Iuris habeant rationem, & definitionem, mirum eſt, quid Salicetum, & quosdam alios, moverit, cur in has rationes non ſatis collimantes, natum ex ſoluta & conjugato, damnatum ſpurium non eſſe conſtituant, ſed maternorum bonorum capacem faciant; ex unica, eaque inepta & frivola ratione, quaſi maritus commiſcendo ſe cum ſoluta adulterium non committat; & quaſi alienum thorum non commaculet, qui ſolutam per ſuprum, aut meretricium cognoscit; neque ulla ſit lex, quæ criminaliter maritum cum ſoluta coeuntem aliqua pena puniat. Quinimò (inquiunt) aperta lege cautum eſt, in l. 1. c. Ad legem 1ul. de adulter. uxorem non poſſe accuſare maritum de violato ſuo matrimonio, & adulterium in nuptam tantum committi, l. Inter §. 1. d. eod. tit.

Verum quàm nihil efficiant hæ rationes, quò minus adulterium inter conjugatum & ſolutam committi dicatur, & proles inde natæ efficiantur ſpurie & damnatæ, percipitur partim ex his, quæ diximus & jam mox dicemus. Nam viri & uxoris una eſt fides, unum ſacramentum & una ſpes: fides (inquam) caſtittatis, ſacramentum inſeparabilitatis, & ſpes prolis habendæ, c. 1. de ſponſa duor. c. Debitum de bigamis. Si ergò uxor ab aliquo cognita dicitur adultera, multò magis vir rem habens cum ſoluta dicitur adulter: quia princeps & prima pars principalis matrimonij contrahendi eſt ipſe vir, c. 1. qui De ſponſal. Franc. Marcus d. decif. 12. parte 1. Non enim debent vir & uxor ad imparia judicari: & ideò ſicut uxor cognita ab alio coinquinat thorum viri, ſic etiam vir ad ſolutam accedens coinquinat uxorem ſuam, can. In coniugio xxii. queſt. 1. ¶ Et hoc ipſum eſt, quòd dicitur, in c. Fraternitatis 24. diſtinct. quòd vir in veritate adulter aſſe dicatur recedendo à fide præſtita, ſi aliam mulierem cognoscat, can. Omne xxvii. q. 2. Franc. Marcus d. decif. 12. & decif. 514. parte 1. ideoque ſacri Canones volunt maritos ſibi non blandiri, quòd legibus civilibus adulterium videatur tantum committi in nuptam. Nec enim (inquiunt) viro licet, quòd mulieri non licet, can.

Z z 3

Nemo

Nemo blandiatur & c. Meretrices xxxii. q. 4. ut hæc eleganter deducit Guido Papæ, *conf. 153. Incuria Parlamenti.*

Neque ad rem facit, quod uxor maritum non accuset de adulterio, *d. l. i. & ibi Gloss. C. ad leg. Jul. de adul.* inde enim necessarii non consequitur maritum adulterium non committere; quia id ita ob nimiam uxorum zelotypiam constitutum est: utque adeo, ut nullo casu mulier maritum accusare possit, etiam si cum nupta se commiscuerit, *d. l. i.* Neque enim facit, quod adulterium in nuptam committi dicitur, *d. l. i. Inter §. i.* id enim ad vocis proprietatem refertur & gentilitiæ, paganicæque religioni convenit, non Christianæ: qua traditum est, matrimonium sacrosanctum sacramentum esse, & reciprocam fidem castitatis & continentie continere. Quemadmodum in omni parte mundi, ubiqueque religio Christiana viget, observatur, ut tam maritus, quam uxor, ubi cum nuptis & innuptis peccaverint personis, non solum legibus civilibus, verum etiam Canonicis puniantur. Quæ sanè observatio omnibus modis amplectenda, observanda, & minime reiicienda videtur; ut in similibus terminis respondit Decius, *conf. 306. In casu proposito nu. 6.* eodemque loco aperte dixit in additione Parisiensis, quod nati ex conjugato & soluta, indistincte sunt spurij, & non successibiles; & ita praticari.

Nihilominus ne sibi blandiantur Rei, quamvis hoc secundum leges civiles concedi possit, peccata adulterij non teneri maritum, qui cum soluta libidinem exercuit, impunita tamen non est huiusmodi illicitæ conjunctionis audacia: nam, ut eleganter tradidit Angelus Aretinus, in §. novissimo *Instit. De senatisc. Orfic.* illum coitum esse illicitum, & damnatum lege temporali, quoties aliqua poena temporalis imponitur per aliquam constitutionem Iuris civilis; & non solum cum imponitur poena adulterij, incestus, aut stupri; verum etiam extraordinaria aliqua: * ut dicit contingere in eo, qui pluribus concubinis miscetur; item in eo, qui cum maritus est, concubinæ se commiscet: hi enim quia eorum effusa est & vaga libido, & quia rem mali exempli committunt, extra ordinem puniri debent; & ex ea causa non nisi damnatos spuriosque partus producere. Satis enim est legibus damnatum reprobaturumque esse coitum, etiam si alia specialis non imponatur poena temporalis, quam vel infamiae, vel ut proles nec matri nec patri succedat, *d. §. penult. vers. primum quidem.*

Atque inde est, quod plerique declarent se huiusmodi fundamento ex sententia Saliceti, in *d. Authent. Ex complexu & Castrenf. consil. 34. vol. 2.* non audere insistere, neque illud pro constanti ponere. Et ne tantum tribuatur Saliceto auctori huius sententiae, hoc addimus, Salicetum, *ad d. Authent. Ex complexu,* non satis memorem fuisse eorum, quæ paulo ante dixerat, *ad d. l. i. C. de concub.* quod nati ex conjugato spurij sint, nec possint succedere parentibus, *nu. §. penult. Authent. Quib. mod. natur. efficitur sui.* Ut etiam tradit Hostiensis, in *d. c. Tanta.* Et hanc opinionem de Iure veritatem esse testatur Decius, *d. consil. 306. nu. 6.* & ita iudicatum fuisse in Parlamento Delphinali refert Guido Papæ, *decis. 280.* & ex facto consultus respondit Nicolaus Everardi

Præles, *conf. 306.* Et quamvis Decius, *conf. 179.* Ad hoc ut filij, pro re subiecta distinctionem faciat inter eum, qui cum maritus est, concubinam formaliter tenet cum uxore; ut ex hac conjunctione nati liberi sint damnati spurij, & omnino insuccessibiles; quasi scilicet perseveratio & continuata habitatio delictum aggravet; & non perinde peccet is, qui casu, impulsu, & lubricitate carnis in soluta mulierculæ amplexus proruit; eam tamen distinctionem eo loco rejicit Parisiensis, & recte, quia, ut ipse Decius ibi in fine dicit, quod si absolute altera opinio esset eligenda, eligeret hanc, quod scilicet indistincte sint spurij & insuccessibiles.

Qui filij sint legitimi.

SUMMARY.

Liberi extra matrimonium nati quando legitime ex subsequente matrimonio.

1. Matrimonium sequens legitimat prolem tam concubinam, quam alterius.
2. 4. Spurij per sequens matrimonium non legitimantur.
3. Coniugatus cum una, aliam habere non potest.
5. Spurij uno tantum modo legitimantur.
6. Adulterini legitimari non possunt.

CONSILIUM XLV.

PER subsequens matrimonium cum ea contractum, ex qua quis prius suscepit prolem, legitimari eandem prolem, sic ut in nullo proflus distet à nata in matrimonio legitime contracto, siue jus canonicum, siue civile respiciatur, dubitatio nulla est, *c. Tanta Qui filij legitimi, l. cum quis De natur. lib. §. fin. Instit. de nupt. Auth. Quib. mod. natur. efficitur legit.* Idque non tantum, si ea ex qua huiusmodi proles nata est, retenta sit domi in schemate concubinæ, quod jus civile requirere omnino videtur, §. si quis autem *d. Auth. Quib. mod. natur. efficitur legit.* à quo etiam quidam in successibus recedendum non esse existimant, *Currius iunior consil. 136. nu. 9. 10. & 12.* verum etiam si citra concubinatam aliquam sui copiam aliqui palam, vel furtive fecerit; si modo confessione patris & matris agnoscat hic filius: id enim communi opinione, saltem ex æquitate canonica, communiter sic receptum est; ut in iudicando ab eo recedere non liceat, *Iason consil. 234. p. 1. Decius consil. 25.*

Ceterum ut hæc obtineant, necesse est, ut concubitus seu coitus huiusmodi personarum non sit legibus & Canonibus omnino damnatus; qualis est incestuosus, nefarius, vel adulterinus. Qui enim sic procreantur, spurij appellantur, *Ang. in d. Auth. Quib. mod. natur. efficitur legit. §. fin. DD. in d. c. Tanta,* qui per subsequens matrimonium legitimari non possunt. Requiritur namque, ut cum huiusmodi muliere sit jus connubij, seu matrimonij, *d. c. Tanta, d. l. Cum quis:* alioqui aliter dicendo, per matrimonium pararetur patrociniū delicti, & excluderetur crimen, quod admittendum non est, *l. Palam §. non solum De ritu nupt. Bald. in l. Eam quam v. 24. C. De fideicom. vitiosum enim initium omnibus sequentibus vitium iniecit, l. Quod aut lex De adult.*

Cum ergo de quidem jure civili, viro uxorem habenti licitum sit concubinam, aut cum illa furtive consuetudinem habere; in eo nec cælibi duas concubinas alere, *d. Auth. Quib. mod. §. si vero effusa,* & non minus adulterium committat vir conjugatus solutam cognoscendo, quam mulier conjugata viro